

UCHWAŁA NR XLVIII/ /2018
RADY MIEJSKIEJ W WYRZYSKU
z dnia 21 czerwca 2018 r.

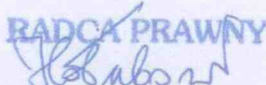
w sprawie przyjęcia Programu Aktywności Lokalnej dla Gminy Wyrzysk

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2018 r., poz. 994 ze zm.) i art. 110 ust.10 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. 2017 r., poz. 1769 ze zm.) Rada Miejska w Wyrzysku uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Wyrzysk *Moje miejsce – Moja aktywność* w ramach projektu Aktywna Integracja w Gminie Wyrzysk, dofinansowanego z EFS w ramach Wielkopolskiego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa 7 Włączenie społeczne, Działanie 7.1 Aktywna Integracja, Poddziałanie 7.1.2 Aktywna Integracja, w brzmieniu załącznika do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Wyrzyska.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

RADCA PRAWNY

Adam Hołubowski

UZASADNIENIE

**do uchwały Nr XLVIII/ /2018 Rady Miejskiej w Wyrzysku z dnia 21 czerwca 2018 r.
w sprawie przyjęcia Programu Aktywności Lokalnej dla Gminy Wyrzysk**

W związku z ogłoszonym konkursem przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, Oś Priorytetowa 7, Włączenie społeczne, Działanie 7.1 Aktywna integracja, Poddziałanie 7.1.2 Aktywna integracja projekty konkursowe, Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyrzysku złożył wniosek o dofinansowanie projektu „Aktywna integracja w Gminie Wyrzysk”. Wniosek uzyskał akceptację i został przyjęty przez Radę Miejską Uchwałą Nr XXXVI/287/2017 z dnia 10 lipca 2017 r. w sprawie zatwierdzenia projektu „Aktywna integracja w Gminie Wyrzysk” w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020.

Jednym z celów przedmiotowego projektu jest podjęcie działań o charakterze środowiskowym w formie Programu Aktywności Lokalnej o charakterze integracyjnym, edukacyjnym i kulturalnym nakierowany na wybraną społeczność lokalną w Gminie Wyrzysk.

Projekt wymaga aby Program Aktywności Lokalnej był podjęty zgodnie z art. 110 ust.10 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej powołanym w podstawie prawnej niniejszej uchwały.

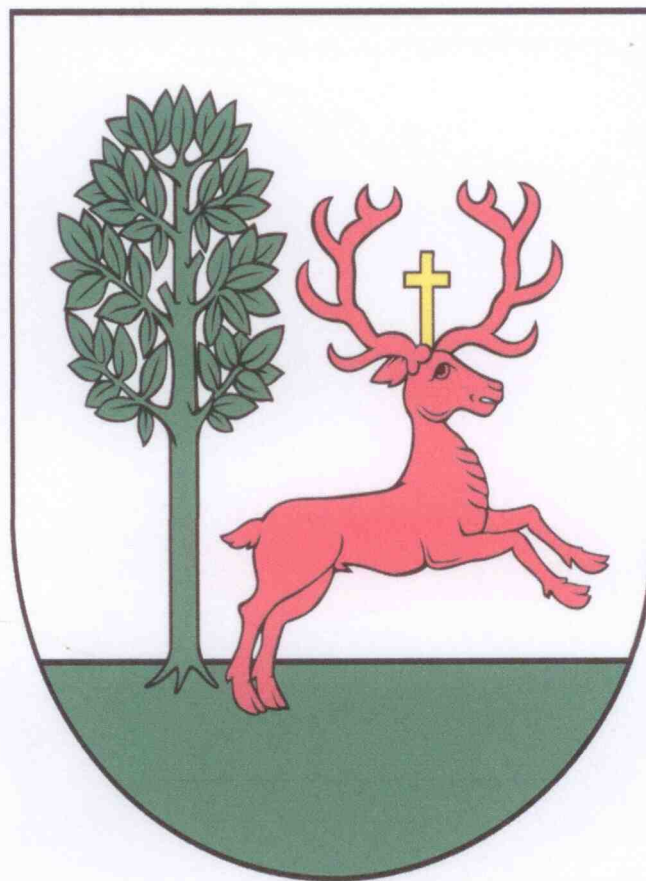
Zgodnie z art. 110 ust. 10 ustawy o pomocy społecznej rada gminy biorąc pod uwagę potrzeby pomocy społecznej opracowuje i wdraża programy lokalne. Jak wspomniano wyżej celem niniejszego Programu Aktywności Lokalnej jest podjęcie działań kulturalno-edukacyjnych, o charakterze integracyjnym , stąd zawarto w nim takie działania jak warsztaty fotograficzne uwieńczone wystawą, spotkania z osobami popularyzującymi wiedzę w dziedzinie zdrowia, historii i turystyki ziemi wyrzyskiej. Jednocześnie w celu integracji grup lokalnych będą one zachęcane do udziału w organizowanych festynach, rajdach, piknikach. Kończącym efektem podjętych działań powinien być wzrost aktywności grup docelowych. W tym celu przewidziano warsztaty dot. zakładania stowarzyszeń, fundacji i pozyskiwania przez te podmioty środków zewnętrznych. W celu wzmocnienia motywacji przewidziano zajęcia z coachingu.

Grupy docelowe objęte działaniami to nieformalna grupa kobiet ze społeczności Osiek nad Notecią, nieformalna grupa AA „Feniks”, dzieci ze świetlic środowiskowych, uczestnicy WTZ Liszkowo. Akces do udziału w zajęciach zgłosiło również Koło Emerytów Rencistów i Inwalidów Nr 4 w Wyrzysku.

Załącznik Nr 1 do
Uchwały Nr XLVIII/ /2018
Rady Miejskiej w Wyrzysku
z dnia 21 czerwca 2018 r.

Program Aktywności Lokalnej

Moje miejsce-Moja aktywność

1. Cele programów aktywności lokalnej.

„Niedostatecznie rozwinięte instytucje publiczne i obywatelskie ograniczają często możliwości działania pewnych jednostek lub grup, co oznacza, że wykluczenie może być rezultatem niewłaściwego działania systemu, czego konsekwencją jest także pozbawienie osób wykluczonych możliwości zmiany ich sytuacji¹.” Programy aktywności lokalnej – PAL - mające przeciwdziałać tym negatywnym zjawiskom mają dwa podstawowe cele. Pierwszym z nich jest zaplanowanie działań, służących podniesieniu aktywności grup społecznych zagrożonych wykluczeniem². Drugim celem jest konsekwentne wdrażanie przyjętych postanowień. Działania te mają na celu wspieranie rozwoju lokalnego. Realizacja programów PAL na terenie Rzeczypospolitej Polskiej wiąże się z nowym postrzeganiem zjawiska wykluczenia społecznego. Rozwiązaniem alternatywnym wobec dotychczasowej praktyki pomocy społecznej jest praca socjalna szeroko rozumiana, której istota polega na budowaniu kapitału społecznego grup zagrożonych wykluczeniem w społeczności lokalnej, czyli na odbudowaniu ich więzi z innymi ludźmi. Celem PAL *Moje miejsce – Moja aktywność* jest podniesienie aktywności mieszkańców Miasta i Gminy Wyrzysk poprzez ukazanie potencjału Ziemi Wyrzyskiej w sferze kulturalno-historycznej i turystycznej w aspekcie aktywności jej mieszkańców. W efekcie realizacja celów PAL powinna skutkować wzrostem aktywności mieszkańców, szczególnie z grup zagrożonych wykluczeniem ze względu na ubóstwo, niepełnosprawność oraz wiek. Wprowadzenie założeń PAL *Moje miejsce-Moja aktywność* powinno przeciwdziałać negatywnym zjawiskom oraz integrować. Warto podkreślić że końcowym efektem programu będzie nie tylko wypracowanie i nauczenie metod wspólnego działania danych grup społecznych ale także wiedza i umiejętności niezbędne do zakładania lokalnych stowarzyszeń. Ta praktyczna wiedza poparta wiedzą teoretyczną nabytą w trakcie spotkań/szkoleń powinna umożliwić w sposób realny podniesienie jakości życia wybranych grup społecznych. Działania te mają także wymiar głębszy, długofalowy. W dalszej perspektywie powinny wpływać na postęp kulturalny, społeczny i

¹ S. Golimowska, E. Tarkowska, I. Kopińska(red,) Ubóstwo i wykluczenie społeczne. Badania, metody, wyniki. IPiSS, Warszawa 2005

² Jako wykluczenie społeczne rozumie się w tym kontekście „(...) brak lub ograniczenie możliwości uczestnictwa, wpływania i korzystania z podstawowych instytucji publicznych i rynków, które powinny być dostępne dla wszystkich, a w szczególności dla osób ubogich (...)” 2 A. Frączkiewicz-Wronka, M. Zrałek, Ewaluacja projektu „Skorzystaj z szansy” 2008, Katowice 2008.

gospodarczy poszczególnych grup lokalnych. Wprowadzanie i promocja nowej jakości powinno hamować dalsze pogarszanie się sytuacji grup zagrożonych wykluczeniem i zmniejszyć dziedziczenie przez następne pokolenie negatywnych wzorców zachowania.

1.2 Program Aktywności Lokalnej Moje miejsce – Moja aktywność powstał w ramach projektu Aktywna Integracja w Gminie Wyrzysk, dofinansowanego z EFS w ramach Wielkopolskiego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 , Oś Priorytetowa 7 Włączenie społeczne, Działanie 7.1 Aktywna Integracja , Poddziałanie 7.1.2 Aktywna Integracja.

Przyjęte w Programie założenia są zgodne również z zapisami:

- 1) Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku, która w art. 3 pkt 2 mówi: „zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, o których mowa w art. 2 ust. 1, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.”,
- 2) Narodowej Strategii Integracji Społecznej dla Polski,
- 3) Strategii Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do 2020r.,
- 4) Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 r.,
- 5) Krajowym Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu do 2020r.,
- 6) Uchwałą nr XXI/166/2016 Rady Miejskiej W Wyrzysku z dn. 24.V.2016 w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wyrzysk na lata 2016-2025.

1.3 Miejsce i czas trwania programu

Miejscem trwania programu jest przede wszystkim Miasto i Gmina Wyrzysk. Dopuszcza się spotkania poza terenem Gminy w celu wymiany doświadczeń z stowarzyszeniami, fundacjami, podmiotami NGO. Program będzie realizowany w roku 2018.

1.4 Odbiorcy programu

Program skierowany jest do: członków społeczności lokalnych, grup i osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, otoczenia osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, dzieci i młodzieży ze świetlic środowiskowych, członków nieformalnej grupy AA oraz innych grup i środowisk funkcjonujących na terenie gminy, zgodnie z diagnozą społeczną i rozeznaniem potrzeb mieszkańców. W programie udział weźmie około 80 osób.

2. Charakterystyka obszaru działań.

Miasto i Gmina Wyrzysk jest gminą położoną w woj. Wielkopolskim w Dolinie Środkowej Noteci. Siedzibą gminy jest miasto Wyrzysk, które liczy obecnie około 5170 mieszkańców. Miasto położone jest w malowniczej pagórkowatej okolicy w sąsiedztwie Doliny Noteci. Wyrzysk jest miastem o dawnej metryce po raz pierwszy wzmiankowany jest jako osada w roku 1320. Od XV w. wymieniany jest już jako *civitas* tj. miasto. W skład gminy wchodzi sołectwa takie jak : Auguścín, Bąkowo, Dąbki, Dobrzyniewo, Falmierowo, Glesno, Gromadno, Karolewo, Wiernowo, Konstantynowo, Kosztowo, Kościerzyn Wielki, Młotkówko, Osiek nad Notecią, Polanowo, Ruda, Rzęszkowo, Wyrzysk Skarbowy, Żuławka.

Większość z ww. sołectw położona jest na terenie o bardzo dużym potencjale turystycznym, zarówno w ujęciu historyczno-kulturowym jak i przyrodniczym. Ponad 60% powierzchni gminy to strefa krajobrazu chronionego. Na terenie gminy znajdują się między innymi unikalne w skali kraju stanowiska archeologiczne takie jak relikty jednej z najstarszej w kraju i Europie drogi (przeprawa w Żuławce) czy stanowiska kurhanowe z masywu Dębowej Góry. Ogromny potencjał posiada także sama dolina Noteci wraz z przyległymi do niej masywami morenowymi. Moreny te dochodzą miejscami do wysokości 190 m n.p.m. (Góry Morzewskie 187 m n.p.m., Dębowa Góra 193 m n.p.m.). Są to różnice wysokości należące do największych na Nizinie Polskiej³. Opisywane formy terenowe są niezwykle atrakcyjne dla turystyki pieszej i kolarstwa wycieczkowego, miejscami formy terenowe zbliżone są do warunków podgórskich co jest ewenementem w skali Niziny Polskiej. Także sama Dolina Noteci jedna z ostatnich dzikich dolin

³ Umiński Janusz: Pojezierze Krajeńskie. Wydawnictwo PTTK „Kraj”. Warszawa 1991

rzecznych w Europie wraz ze swoim bogactwem ekologicznym⁴ nie jest wystarczająco zagospodarowana i promowana na cele turystyczne. W dalszej części PAL zostaną szerzej omówione możliwości jakie daje lokalnej społeczności środowisko naturalne.

2.2 Dane społeczne.

Gmina miejsko-wiejska Wyrzysk liczy około 14100 mieszkańców. Od kilku lat obserwuje się powolny, jednak postępujący spadek liczby mieszkańców. Obecnie ilość osób bezrobotnych wynosi około 330 osób. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ostatnich latach pokrywa się z ilością osób korzystających z takiej pomocy na terenie powiatu i jest o około 1,5 % wyższy niż średnia województwa Wielkopolskiego. W roku 2017 z pomocy społecznej i wsparcia korzystało 518 osób z czego 261 korzystało z pomocy długotrwale. Do najważniejszych przyczyn korzystania z pomocy społecznej na terenie Miasta i Gminy Wyrzysk należy zaliczyć takie czynniki jak : ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność oraz długotrwale i ciężkie choroby czy wreszcie bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Na dalszym planie znajdują się takie czynniki jak alkoholizm⁵, wielodzietność czy też zdarzenia losowe. W 2016 roku na przeciwdziałanie alkoholizmowi wydano 177 000 zł. Warte podkreślenia jest funkcjonowanie na terenie gminy dwóch placówek wsparcia dziennego – świetlic środowiskowych. Do dwóch placówek uczęszcza obecnie około 30 dzieci.

2.3 Rozwój lokalny.

Poprzez rozwój lokalny rozumiemy „ proces pozytywnych zmian (wzrostu ilościowego i postępu jakościowego) zachodzących na danym – stosunkowo niewielkim – obszarze, z uwzględnieniem potrzeb, preferencji i hierarchii wartości właściwych dla tego obszaru.”

Celem głównym rozwoju lokalnego realizowanego za pomocą min. PAL jest zapewnienie mieszkańcom możliwie najwyższego poziomu życia. Czynnikiem determinującymi ww. poziom życia są takie elementy składniowe jak :

⁴ Marcysiak Katarzyna: Ochrona przyrody - Bydgoszcz i okolice. [w.] Banaszak Józef red.: Przyroda Bydgoszczy. Wydawnictwo Akademii Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz 2004.

⁵ Przy czym należy zwrócić uwagę że dość często problem alkoholowy jest ukrywany przed otoczeniem i tak naprawdę skala zjawiska nie jest znana.

- zarobki (dochody),
- warunki życia, otoczenie,
- poczucie stabilizacji, perspektywy przyszłości danej jednostki, grupy,
- poczucie stabilizacji duchowej : dostęp do kultury, edukacji, rozrywki, wypoczynku.

Czynniki determinujące powodzenie lub porażkę rozwoju danej społeczności lokalnej mają dwojakie źródło. Część czynników ma podłoże zewnętrzne. Czynniki te „obejmują politykę gospodarczą państwa oraz całe jej otoczenie, jak również politykę przestrzenną. Duże znaczenie odgrywają tu:

- ogólnopństwowa polityka społeczna,
- ogólnopństwowe podstawy kształtowania poziomu życia społecznego,
- sytuacja kraju w układzie międzynarodowym i charakter obrotów z innymi krajami (polityka importu i eksportu).”

W związku z tym, że na czynniki pozamiejscowe (zewnętrzne) społeczeństwa lokalne mają wpływ minimalny lub żaden, to istotnymi czynnikami, kształtującymi jakość życia są czynniki miejscowe. Można je określić jako (...)miejscowe możliwości i miejscowe potrzeby rozwoju. *Miejscowe możliwości trzeba rozumieć jako lokalne zasoby (ludzkie, majątkowe, surowcowe), przy czym ważny jest ich rozwój, jakość, dostępność i efektywność wykorzystania oraz adekwatność do ogólnej strategii rozwoju (...)*⁶ „

Nie trudno dojść do wniosku że powodzenie aktywizacji lokalnej, a co za tym idzie podniesienie jakości życia konkretnych grup społecznych na danym obszarze determinowane jest aktywnym udziałem ww. środowisk lokalnych. W trakcie realizacji miejscowego PAL należy więc położyć szczególny nacisk na działania podnoszące jakość elementów wyszczególnionych w punkcie 3 niniejszego programu.

⁶ Jerzy Tarajkowski (red.): *Polityka gospodarcza. Studia i przyczynki*. Poznań: Garmond Oficyna Wydawnicza, 2005.

4. Metody realizacji celów PAL

Tak przy realizacji większości projektów złożonych także w przypadku wdrażania PAL mamy do czynienia z dwoma zasadniczymi etapami realizacyjnymi. Można je nazwać działaniami wstępnymi i właściwymi.

Zanim omówimy jednak poszczególne elementy realizacji należy zdać sobie sprawę z wielu czynników mogących skutkować porażką na każdym etapie realizacji zadania. Warto w tym miejscu przyrzeć się bogatemu krajowemu doświadczeniu w realizacji PAL na przestrzeni ostatnich lat. Postawami społecznymi i indywidualnymi utrudniającymi realizację zadań PAL, na podstawie dostępnych podsumowań i raportów najczęściej są ;

- brak zrozumienia istoty zmiany i wiary w realność jej powodzenia,
- konieczności zmiany głęboko zakorzenionych przekonań,
- przekonanie, że zmiana została narzucona odgórnie,
- brak realnej chęci zmiany swojej sytuacji życiowej.

Główne czynniki utrudniające powodzenie aktywizacji społecznej wynikają bezpośrednio z konstrukcji psychicznej człowieka. Generalnie im dłużej dana jednostka funkcjonuje w negatywnych warunkach życiowych, tym trudniej paradoksalnie nakłonić ją do zmiany przyzwyczajęń. Często osoby takie nie zauważają związku pomiędzy własną aktywnością a niepożądanymi zjawiskami występującymi w ich środowisku. Aby osiągnąć sukces i wprowadzić pozytywne zmiany należy wykazać się dużą rezerwą, doświadczeniem i wyczuciem. Nie można wiedzy przekazywać z poziomu autorytarnego. Należy dyskretnie stosować metody psychologiczne jak i zawarte w tzw. *coachingu* tj. przekraczać bariery, rozszerzać strefę komfortu, poznanie lepiej samego siebie, podniesienie poczucie własnej wartości, znalezienie równowagę pomiędzy życiem zawodowym a prywatnym⁷. Działając z odbiorcą tak wrażliwym jak grupy zagrożone wykluczeniem niezwykle ważne jest zdobycie zaufania grupy oraz przekonanie odbiorców że projekt jak i metody jego realizacji mają na celu realne podniesienie jakości życia.

⁷ Krasiejko, Metodyka działania asystenta rodziny. Podejście skoncentrowane na rozwiązaniach, wyd. Śląsk, Katowice 2010, s. 125.

Podstawą sukcesu w trakcie wdrażania celów PAL jest budowanie partnerstwa lokalnego dla realizacji celów społecznych i ugruntowanie przekonania, że działając wspólnie poszczególne jednostki mogą osiągnąć lepsze wyniki. Niezwykle ważne jest w tym kontekście podejmowanie działań mających na celu zmianę postrzegania własnej osoby wśród uczestników projektu. Uczestnicy projektu powinni zacząć postrzegać siebie jako jednostki zdolne do samodzielnego zmieniania jakości swojego życia. Istotnym czynnikiem jest także aktywny udział w projekcie lokalnych przedsiębiorstw i instytucji. Z jednej strony zwiększa to poziom zaufania społecznego uczestników projektu z drugiej postawa taka sprzyja zacieśnianiu więzi społecznych. Postawę taką określa się jako „partnerstwo lokalne”. Pojęcie to odnosi się do „współpracy pomiędzy różnorodnymi partnerami, którzy wspólnie w sposób systematyczny, trwały i z wykorzystaniem innowacyjnych metod oraz środków planują, projektują, wdrażają i realizują określone działania i inicjatywy, których celem jest rozwój lokalnego środowiska społeczno-gospodarczego i budowa tożsamości lokalnej wśród członków danej społeczności”⁸.

4.1 Działania wstępne.

Biorąc pod uwagę wspomniane powyżej czynniki wpływające na porażkę PAL, oraz krótką charakterystykę pracy z grupami zagrożonymi wykluczeniem, należy sobie zdać sprawę jak ważny jest etap wstępny projektu. Niezwykle istotne jest aby na początku przeprowadzić rozpoznanie „rynku aktywności”. W tym celu odbyto spotkania z przedstawicielami istniejących w Mieście i Gminie Wyrzysk stowarzyszeń oraz grup nieformalnych, celem rozpoznania potrzeb i preferencji mieszkańców. Rozpoznanie takie jest typowe dla PAL, w realizowanych już licznych PAL na terenie kraju z reguły wykorzystuje się już istniejące zasoby instytucjonalne i organizacyjne. Należy podkreślić, że jednostki te przed przystąpieniem do programów nie zawsze są w pełni zaangażowane w pracę, bądź współpracę na rzecz społeczności lokalnej. Udział w realizacji założeń PAL jest dla ww. jednostek okazją do zdobycia nowych doświadczeń jak i do pogłębienia swojego związku ze środowiskiem lokalnym. Ponadto dane niezbędne do prawidłowego planowania działań PAL, tj. przede wszystkim potrzeby grupy docelowej, którą

⁸ Przez współpracę do sukcesu. Partnerstwo lokalne na rynku pracy, red. A. Sobolewski z zespołem, MPiPS, Warszawa 2007, s. 10.

rozpoznano na podstawie ankiet, informacji przekazanych przez miejscowy M-G OPS oraz z rozmów z mieszkańcami. Należy podkreślić, że na podstawie zgromadzonych danych możliwe będzie efektywniejsze przekazywanie wiedzy i informacji. Łatwiejsze także będzie nawiązanie kontaktu z odbiorcami projektu, a co za tym idzie pozyskanie ich zaufania.

Wspomniane spotkania z mieszkańcami Miasta i Gminy Wyrzysk oraz przeprowadzone ankiety wykazały, że na terenie gminy działają grupy nieformalne, spotykające się regularnie, planujące rozwinąć swoją działalność – jednak niewierzące w realne szanse powodzenia. Istniejące sformalizowane jednostki nie dostrzegały potrzeby nawiązania kontaktu z innymi podmiotami, pomimo iż analiza przeprowadzonych ankiet wykazała zarówno wśród grup sformalizowanych i nieformalnych zbieżne potrzeby i ograniczenia. Z przedmiotowych ankiet wynika, że wszystkie grupy wykazują zapotrzebowanie na zwiększenie dostępności do kultury. W trakcie kolejnych spotkań ewidentnie postawa rozmówców uległa zmianie. Zauważono potrzeby grup zagrożonych wykluczeniem i wypracowano wspólne pomysły jak działać w ramach własnego potencjału na rzecz najsłabszych tj. dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem i osób niepełnosprawnych.

4.1 Działania właściwe (etap realizacji).

Na podstawie pozyskanych danych możliwe było zaprojektowanie stref aktywności i tematyki spotkań / szkoleń w taki sposób aby poprzez swoje różnorodne, atrakcyjne formy stanowiły realne narzędzie służące wymienionym powyżej celom PAL. Główny nacisk w PAL *Moje miejsce –Moja aktywność* położono na dwa podstawowe cele:

- I. Tworzenie związku grupy zagrożonej wykluczeniem ze społecznością lokalną i regionem.
- II. Dostarczenie skutecznych narzędzi mających podwyższyć jakość życia odbiorców programu.

Poniżej zawarta została krótka charakterystyka poszczególnych działań.

- 1) Działania integrujące i aktywizujące takie jak organizacja rajdów i pikników międzypokoleniowych z warstwą kulturalną i poznawczą. Miejscami realizacji tych przedsięwzięć będzie najbliższa okolica miejsca zamieszkania. Poprzez aktywne spędzanie czasu na gruncie lokalnym odbiorcy projektu będą mieli okazję do wytworzenia więzi

pomiędzy sobą jak i do pogłębienia swojej identyfikacji z regionem. Zajęcia takie będą miały także stronę praktyczną poprzez ukazanie atrakcyjności regionu sygnalizowanej w punkcie 2.1 Uczestnicy będą zapoznani z możliwością podjęcia działalności opartej o bogactwo regionu. Do stref takiej aktywności można zaliczyć w przyszłości świadczenie usług o charakterze agroturystyki oraz wyrób produktów regionalnych.

- 2) Organizacja warsztatów o charakterze promocji dziedzictwa kulturowego Ziemi Wyrzyskiej. Poprzez przystępne zaprezentowanie często nieznanych danych archeologicznych, etnograficznych, historycznych oraz pozostałych zasobów dziedzictwa kulturowego regionu pogłębianą będzie relacja odbiorców z ich „małą ojczyzną”. Warsztaty te będą miały za cel ukazanie potencjału i unikatowości ziemi Wyrzyskiej. Dostrzeżenie wyjątkowości i walorów swojego otoczenia jest ważne z perspektywy budowania poczucia własnej tożsamości i wartości poszczególnych odbiorców. Jest to szczególnie istotne z perspektywy osób młodych. Przewidziane są między innymi zajęcia w terenie min. na obszarze rezerwatu „Dębowa Góra”, zajęcia te będą mogły zostać połączone z innymi formami aktywizacji np. warsztatami fotograficznymi.
- 3) Organizacja warsztatów rękodzielniczych. W trakcie rozeznania aktywności rozmawiano min. z aktywną grupą kobiet z Osieka, które zaproponowały warsztaty skierowane do dzieci i młodzieży ze świetlic środowiskowych. W trakcie tych spotkań uczestnicy będą uczyć się wykonywania min. tzw. „ośmiorniczek” tj. przytulanki dla wcześniaków, ozdób choinkowych oraz innych prostych wyrobów rękodzielniczych, które mogą być przekazywane później na cele charytatywne.
- 4) Organizacja warsztatów fotograficznych. Dzięki różnorodnej tematyce obejmującej zarówno fotografię miejską, pejzażową jak i portretową odbiorcy będą mogli dać wyraz swojej wrażliwości oraz ekspresji. Poprzez kontakt z tematem swoich prac – miejscem zamieszkania, drugim człowiekiem czy środowiskiem naturalnym pogłębią swój związek z otoczeniem za pomocą sztuki. Szczególny nacisk zostanie położony na fotografię portretową. Uczestnicy projektu po wykonaniu nawzajem swoich portretów zorganizują wystawę wykonanych prac. Powinno to być dla nich ciekawe doświadczenie obrazujące w jaki sposób

są postrzegani i sami postrzegają innych członków społeczeństwa lokalnego. Nie mniej ważnym aspektem warsztatów fotograficznych będzie nabycie realnej wiedzy technicznej z zakresu współczesnej fotografii cyfrowej. Ponadto organizacja wystawy powinna dać uczestnikom wiarę, że mogą samodzielnie kreować wydarzenia kulturalne.

- 5) Spotkania promujące zdrowy styl życia. Spotkania tego typu są niezwykle istotne z punktu widzenia szeroko pojętego interesu społecznego. Ważne jest ukazanie w ich trakcie najsłabszego związku pomiędzy stanem psychofizycznym jednostki a jej możliwościami oceny sytuacji, zmiany swojego położenia, dostępu do rynku pracy itd. Treści tego typu są niezwykle istotnym elementem aktywizacji osób młodych w wieku szkolnym. Bardzo często zachowania niesprzyjające zachowaniu zdrowia, a co za tym idzie aktywności społecznej nie są wyborem młodzieży a jedynie wzorcem wynoszonym ze środowiska. Zajęcia te poprowadzone zostaną przez doświadczonego specjalistę zdrowego stylu życia i przywracania równowagi w organizmie człowieka w celu zwiększenia aktywności w każdym obszarze życia.
- 6) Spotkania motywujące tzw. *coaching*. Metody z zakresu *coachingu* stają się obecnie coraz popularniejsze. Jest to interaktywny proces rozwoju, poprzez metody związane z psychologią, realizowaniem procesu decyzyjnego do zaspokajania potrzeb, który pomaga pojedynczym osobom lub grupom w przyspieszeniu tempa rozwoju i polepszeniu efektów działania, osiągnięcia celu. Zajęcia prowadzone przez doświadczonego trenera dają bardzo dobre rezultaty poświadczane na licznej grupie odbiorców. Metoda *friesbie* pozwala na poznanie mocnych i słabych stron grup oraz indywidualnych osób a jednocześnie motywuje do działania.
- 7) Warsztaty z radcą prawnym dotyczące zakładania stowarzyszeń, fundacji oraz warsztaty z pozyskiwania środków zewnętrznych. Jest to niezwykle istotny element aktywizacji grupy zagrożonej wykluczeniem. W trakcie ww. zajęć odbiorcy będą mogli dowiedzieć się w jaki sposób w oparciu o idee aktywizacji społecznej wytworzyć struktury niezbędne do polepszenia swojej sytuacji i jakości życia. Dzięki pozyskanej wiedzy będą mogli

samodzielnie pozyskiwać środki niezbędne dla funkcjonowania oraz dalszej działalności na wielu różnorodnych płaszczyznach gospodarczych i kulturowych.

4.2 Cele działań

Wszystkie opisane powyżej spotkania i warsztaty pomimo swojej różnorodności wpisują się w program i wizję niniejszego PAL. Uczestnicy programu po jego zakończeniu powinni posiadać zarówno teoretyczną jak i praktyczną wiedzę pozwalającą na podjęcie we własnym zakresie działań mających na celu poprawę własnego bytu. Nie bez znaczenia będą też pozytywne zmiany w postrzeganiu przez uczestników projektu zarówno otoczenia jak i własnej osoby. Niejako na zakończenie należy także wspomnieć o pewnej potrzebie społecznej, która została zasygnalizowana w trakcie rozpoznania potrzeb mieszkańców. Mowa tu o portalu internetowym, o zasięgu ogólnopolskim, służącym zarówno promocji lokalnych inicjatyw jak i regionu a także komunikacji społecznej. Wydaje się, że inicjatywa taka jest w perspektywie długofalowej możliwa do zrealizowania. Stworzenie takiego portalu w znacznym stopniu ułatwiłoby uczestnikom programu dotarcie do szerokiego grona odbiorców. Narzędzie takie byłoby nieocenionym środkiem promocji dla uczestników którzy zdecydują się np. ubiegać o dotacje na rozpoczęcie własnej działalności takiej jak usługi turystyczne czy wytwórstwo produktów regionalnych. Bez wątpienia witryna taka służyłaby także całemu lokalnemu społeczeństwu poprzez aktywną promocję regionu w przestrzeni publicznej.

5. Przewidywane efekty

- ✓ Integracja społeczności lokalnej i grup społecznych poprzez wzrost poczucia przynależności do danej społeczności oraz zwiększenie ich aktywności.
- ✓ Zmiana postrzegania otoczenia jak i własnej osoby przez uczestników projektu.
- ✓ Zwiększenie udziału organizacji lokalnych w zakresie podejmowania działań środowiskowych.
- ✓ Podwyższenie jakości realizowanych działań środowiskowych oraz wprowadzanie nowych metod pracy.

- ✓ Powstanie lokalnych grup działania, nowych organizacji pozarządowych, stowarzyszeń itp. inicjatyw.
- ✓ Zmniejszenie obszaru wykluczenia społecznego.
- ✓ Diagnoza potrzeb i problemów społeczności lokalnych.
- ✓ Poprawa funkcjonowania osób wykluczonych społecznie.

6. Harmonogram PAL

NAZWA DZIAŁANIA	PRZEWIDYWANA REALIZACJA
Konsultacje społeczne – rozpoznanie potrzeb.	Maj 2018r.
Stworzenie PAL	Maj 2018
Rajdy , pikniki itp.	Czerwiec – wrzesień 2018r.
Spotkania w tym coaching, zdrowy styl życia i inne wynikające z zapotrzebowania środowiska.	Lipiec –październik 2018r.
Warsztaty fotograficzne	Lipiec-październik 2018r.
Wystawa fotograficzna	Październik – listopad 2018r.
Nauka rękodzieła	Wrzesień - grudzień 2018r.
Warsztaty tworzenia stowarzyszeń , fundacji , pozyskiwania środków na ich działalność	Wrzesień – listopad 2018r.
Monitoring , badanie ewolucji	Maj – grudzień 2018r.
Raport końcowy	Grudzień 2018r.